

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**« МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ І ТЕХНОЛОГІЇ
НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ ТА
ПРАВознавства у закладах
загальної середньої освіти »**

Ступінь вищої освіти	Магістр
Освітньо-професійна програма	Середня освіта (Історія та правознавство)
Факультет	географії, історії та туризму
Кафедра	Історії, теорії держави і права та філософії
Семестр	1
Кількість кредитів	4
Мова викладання	українська

Викладач	к.іст.н., ст. викл. Старжець Володимир Іванович
Контактна інформація	starzhets92@gmail.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Навчальна дисципліна спрямована на підготовку студентів до формування активної професійної позиції, розвитку критичного мислення та об'єктивного сприйняття тривалості історичного процесу. Вивчення навчальної дисципліни сприяє формуванню готовності педагога до організації навчальної діяльності школярів на уроках історії та правознавства. Напрацювання методичних прийомів щодо практичного застосування різноманітних технологій навчання в освітньому процесі.
Мета та цілі	<p>Вивчення цієї дисципліни дає можливість опанування студентами суті інноваційних процесів у системі шкільної суспільствознавчої освіти. Напрацювання щодо впровадження особистісно-зорієнтованого навчання на уроках історії та правознавства. Готовність педагога до сучасної професійної діяльності. Реалізація компетентнісного підходу у процесі навчання історії і правознавства у Зкладах загальної середньої освіти (ЗЗСО).</p> <p>Завдання: ознайомлення студентів зі структурою та змістом шкільного курсу історії та правознавства у ЗЗСО; формування знань студентів про основні дидактичні засади методики навчання історії і правознавства у сучасній школі; формування вмінь і навичок, що визначають професіоналізм вчителя історії та правознавства; навчити студентів орієнтуватися у програмах, шкільних підручниках та методичних посібниках, моделюванню навчального процесу з історії та правознавства; підготовка студентів до педагогічної практики у загальноосвітніх закладах; виховання прагнення до набуття нових знань, самовдосконалення, постійного творчого пошуку.</p>
Результати навчання	У результаті вивчення дисципліни студент: демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо; визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного

	застосування у професійній діяльності; описує показники якості педагогічної діяльності, аналізує можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, визначає індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, обирає ресурси для професійного розвитку впродовж життя; демонструє вміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання; називає і аналізує шляхи мотивації учнів до саморозвитку, демонструє вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності; знає та дотримуватиметься умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища; здійснюватиме різні види планування освітнього процесу на різних етапах залежно від поставленої мети, індивідуальних особливостей учнів, особливостей діяльності закладу освіти; використовуватиме безпечне освітнє електронне (цифрове) освітнє середовище для організації та управління освітнім процесом (у тому числі під час дистанційного навчання), організації групової взаємодії, зворотного зв'язку, спільного створення електронних (цифрових) освітніх ресурсів; здатність до практичного застосування нових ідей, пропозицій, освітніх практик з метою цілеспрямованого вдосконалення, безперервного і самоорганізованого навчання.
Soft skills	Під час вивчення дисципліни студент отримує можливість формувати та розвивати soft skills - соціально-психологічні аспекти професійної компетентності: громадянську позицію, навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння вирішувати конфліктні ситуації, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміти важливості дедлайнів, здатність логічно і системно мислити, креативність та інше.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Історія України», «Методологія історії», «Сучасна українська історіографія».

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання	К-сть балів
1. «Методичні аспекти і технології навчання історії та правознавства у ЗЗСО» як педагогічна дисципліна.	Мета, завдання, структура та особливості викладання курсу «Методичні аспекти і технології навчання історії та правознавства у ЗЗСО». Методика викладання історії та правознавства в школі як педагогічна навчальна дисципліна та педагогічна наука. Стан шкільної історичної та правової освіти в Україні до проголошення незалежності. Сучасна система історичної та правової шкільної освіти. Шкільні програми з історії та правознавства: мета, завдання, зміст курсу та вимоги до формування вмінь і навичок учнів.	Тести, питання	6
2. Методи навчання історії та правознавства у школі.	Класифікація методів навчання історії та правознавства. Методи та методичні прийоми навчання у школі. Проблема методики формування історичного та правового мислення школярів. Методика організації самостійної роботи учнів у процесі навчання. Прийоми вивчення історичного матеріалу. Фронтальна, групова та індивідуальна робота на уроці правознавства.	Практичні завдання, робота з історичними картами	6
3. Освітні технології навчання історії та правознавства	Інноваційні процеси навчання історії та правознавства у школі. Технології розвитку навчальних компетентностей учнів. Методика використання ігрових технологій. Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій на уроках з суспільних	Проекти, практичні завдання	6

у школі.	дисциплін.		
4. Основні засоби навчання суспільних предметів.	Аналіз навчально–методичного комплексу шкільних курсів з історії та правознавства: підручники, посібники, хрестоматії, робочі зошити, комп'ютерні програми тощо. Методичні рекомендації до використання матеріалів навчально-методичної літератури. Наочність на уроках: характеристика, правила застосування та виготовлення в процесі навчання. Технічні засоби навчання на уроках: класифікація, принципи та прийоми використання.	Робота в групах, семінари-дискусії	6
5. Формування освітніх компетентностей з суспільних дисциплін у школі.	Ціннісні орієнтири базової середньої освіти. Основні компоненти змісту історичної та правової освіти. Основні компетентності, які формує базова середня освіта. Ключові та предметні компетенції. Класифікація та методика формування вмінь та навичок учнів з історії та правознавства.	Кейси, тести	6
6. Урок як основна форма навчання.	Урок як основна форма навчання учнів суспільним дисциплінам: теоретичні основи уроку; основні вимоги до сучасного уроку з історії та правознавства. Класифікація уроків: типи та форми уроків; особливості підготовки, побудови та проведення. Структура уроку та основні етапи до його підготовки вчителем. Міжпредметні та внутрішньокурсів зв'язки на уроках історії та правознавства.	Презентації, тести	6
7. Інтерактивне навчання історії та правознавства.	Характеристика основних моделей навчання суспільних дисциплін. Суть та організація інтерактивного навчання. Інтерактивні технології навчання. Сутність методу гри та його застосування на уроках історії та правознавства. Структура інтерактивного уроку.	Індивідуальні проекти	6
8. Способи перевірки та оцінювання результатів навчання.	Функції і форми перевірки результатів навчання. Сучасні підходи до оцінювання рівня навчальних досягнень школярів на уроках історії та правознавства. Технології оцінювання рівнів навчальних досягнень учнів в основній школі у контексті компетентнісного підходу.	Кейси, практичні завдання.	6
9. Професійний портрет учителя суспільних дисциплін.	Учитель історії та правознавства: права та обов'язки. Педагогічна спрямованість вчителя: поняття, структура, типи. Професіограма, професійна компетентність та професійний портрет вчителя суспільних дисциплін. Індивідуальний стиль діяльності педагога. Особистісні та моральні риси вчителя.	Робота в групах, семінари-дискусії.	6
10. Методична та виховна робота в школі.	Етапи професійного вдосконалення вчителя історії. Методична робота в школі, її форми. Безперервна самоосвіта як основа підвищення кваліфікації вчителя. Основні напрямки самоосвіти вчителя історії. Виховні цілі і завдання суспільствознавчих дисциплін. Роль вчителя в організації та керівництві позакласною роботою з предмету. Краєзнавча робота та її роль у розширенні світогляду учнів.	практичні завдання.	6

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Андрусишин Б. І. Методика викладання шкільного курсу «Основи правознавства»: підруч. К. : Знання, 2008. 301 с.
2. Баханов К. О. Лабораторно-практичні роботи у викладанні історії. К.: Генеза, 1996. 208с.
3. Баханов К. О. Навчання історії в школі: інноваційні аспекти. Х.: Основа, 2005.
4. Баханов К. О. Професійний довідник вчителя історії. Харків: Основа, 2011. 240 с.
5. Булда А. А. Навчати умінню вчитися. Методика формування предметних умінь старшокласників у процесі вивчення правознавства: навч.-метод. посіб. К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2013. 296 с.
6. Булда А. А., Дробот С. П. Методика викладання правознавства (академічний рівень, 10 клас): навч.-

- метод. посіб. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. 223 с.
7. Галахер Кармел Викладання історії в контексті сприяння демократичним цінностям і терпимості. К., 1998.
 8. Гуз А.М. Методика викладання правознавства в школі. Навчально-методичний посібник. К.: КНТ, 2006. 180 с.
 9. Комаров В.О. Методика навчання історії в школі: Навчальний посібник для студентів історичної спеціальності педагогічних університетів. Кривий Ріг, 2003.
 10. Курилів В. Методика викладання історії: Навч. посібник. Львів; Торонто: Світ, 2003.
 11. Левітас Ф.Л., Салата О.О. Методика викладання історії. Посібник учителя. Х.: "Основа", 2006. 96 с.
 12. Мисан В. О. Писемні джерела на уроках історії. 5-11 класи. К.: Шкільн. світ, 2009. 104с.
 13. Мисан В. О. Принципи змісту шкільного курсу історії України як дидактична проблема. *Проблеми дидактики історії*. 2017. Вип. 8. С. 49-56.
 14. Мокрогуз О. П. Інноваційні технології на уроках історії. Х.: Вид. група «Основа», 2005. 192 с.
 15. Ольхіна Н. І., Діденко Н. Г., Непран Л. М., Черкаська Л. С. Історичні олімпіади. Х.: Основа, 2005.
 16. Пометун О. І., Фрейман Г.О. Методика навчання історії в школі. К.: Генеза, 2009. 328 с.
 17. Пометун О. Компетентнісний підхід у сучасній історичній освіті. *Історія в школі України*. 2017. №6. С. 3-13.
 18. Пометун О. Кооперативне навчання учнів на уроці історії. *Історія в школах України*. 2004. № 25. С. 55.
 19. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук. метод. посібник. К.: Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.
 20. Старжець В. І. Методика використання формульованого оцінювання на уроках історії. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького ДПУ ім. І. Франка*. 2023. Вип. 64. Том 2. С. 317–322.
 21. Терно С. Складові ефективного навчання, або що потрібно знати вчителю про пізнавальні процеси учнів. *Історія в школах України*. 2005. №4. С. 11.
 22. Яковенко Г.Г. Методика навчання історії: навчально-методичний посібник. Харків: Видавництво ХНАДУ, 2017. 324 с.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримання правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-10)	60
Підсумковий контроль – залік	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни